

Gyermekvállalási tervek Magyarországon 2020-ban

Betekintő

Egy ország népességének változását három tényező befolyásolja leginkább: a születések és halálozások száma, valamint a vándorlás. Bár a születések és a halálozások csak lassan és fokozatosan változnak, a családpolitikai intézkedések jelentős hatást gyakorolhatnak a gyermekvállalási kedvre és a születésszáma. Kutatásunkban éppen ezért szerettük volna feltérképezni, hogy 2020-ban mit tartanak a magyar emberek ideális gyermekszámnak egy családban, hány gyermeket terveznek összesen életük során, továbbá milyen gyermekvállalási terveik vannak a közeljövőre nézve.

Talán nem meglepő, hogy Magyarországon is azt tapasztaltuk, hogy a gyermekvállalási korban lévők által mondott ideális gyermekszám valamelyest nagyobb értéket mutat a tervezett gyermekszámmal. Ugyanakkor bizakodásra adhat okot, hogy mind az ideális, mind pedig a tervezett gyermekszám meghaladja a reprodukcióhoz szükséges 2,1-es szintet, 2020-ban az ideális gyermekszám átlagértéke hazánkban a 18-49 éves korosztály véleménye szerint 2,52, a tervezett gyermekszám pedig 2,37. A válaszadók közel fele (49%) összesen két gyermeket tervez, 37% azok aránya, akik három vagy több gyermeket szeretnének életük során. Az iskolai végzettség növekedése pozitív összefüggést mutat a gyermektervezésre vonatkozó szándékokkal, továbbá a férfiak valamivel nagyobb arányban terveznek gyermeket a közeljövőben, mint a nők.

Bevezetés

A Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért (KINCS) 2019 tavaszán, majd egy évvel később, 2020 májusában 1000 fős mintán, a gyermekvállalási korban lévő 18-49 év közötti magyarok körében, telefonos (CATI) reprezentatív országos kutatást készített az intézkedésekről, valamint vizsgálta azok népesedésre gyakorolt hatását. A kutatás kitért a megkérdezettek által ideálisnak tartott gyermekszám, illetve a közeljövőben vagy a távolabbi tervekben vállalt gyermekek számának vizsgálatára is, amelyet a következőkben szeretnénk részletesen bemutatni. Számos korábbi kutatás is foglalkozott már a kérdéssel (ld. Acsádi et al. 1970, Kamarás 1996, Spéder, Kapitány 2007). A tervezett gyermekek számának vizsgálatát elsősorban az indokolta, hogy a kutatások rendre különbséget találnak a megszületett és a tervezett, vágyott gyermekek száma között az utóbbiak

javára. Éppen ezért szükséges az eltérés alaposabb megfigyelése annak érdekében, hogy a születések száma elérje legalább az egyszerű reprodukcióhoz szükséges értéket (Kopp, Skrabski 2003: 383, Kopp et al. 2008: 251). A kérdőíves vizsgálatokban azért kérdeznak rá a tervezett gyermekekre, hogy megismerhető legyen, vajon a kérdezettek milyen feltételek mellett vállalnak gyermeket, milyen háttértényezők befolyása mutatható ki ezzel összefüggésben, illetve hány gyermek születésére lehet számítani a jövőben. A születés és a tervezés nem esik teljesen egybe, hiszen a születés bekövetkezhet a tervezés ellenére is, mint ahogy az is lehetséges, hogy a vágyott gyermek mégsem születik meg. A kérdőíves vizsgálatok megvizsgálhatók az azt a problémát, hogy milyen tényezők hatnak a fiatalok gyermektervezési szándékára (terveznek-e gyermeket, ha igen hányat, hány gyer-

¹Az elemzés során nem számoltunk a csekély arányú válaszmegtagadással.

mek megszületését tartanak elképzelhetőnek, ha akadálytalanul valósíthatnák meg az ideális gyer-

mekvállalási elképzeléseiket (Cseh-Szombathy 1979.)).

Módszerek

A kutatás 2019-es és 2020-as, mindkét évben tavasszal zajló adatfelvétele során 1000 fő került lekérdezésre telefonos (CATI) módszerrel. A nemek aránya mindkét lekérdezésnél 50-50% körül alakult. A mintát 2019-ben a 18 és 45 év közötti

korosztály alkotta, míg 2020-ban a 18 és 49 év közöttiek. Az eredmények elemzését megelőzte egy adattisztítási folyamat, mely során az elemzésre alkalmatlan válaszokat kiszűrtük. Az elemzés SPSS statisztikai adatelemző programmal készült.

Eredmények

Demográfia

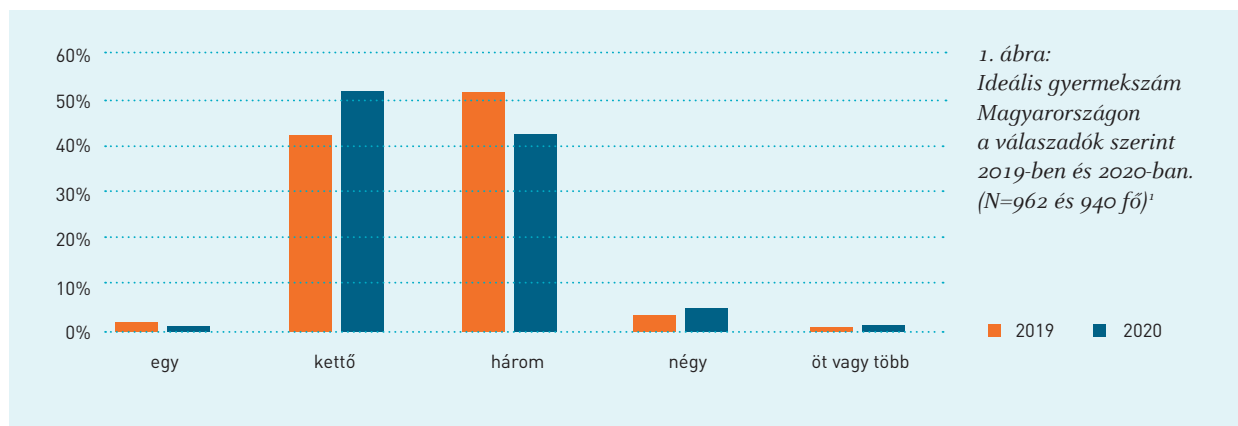
A mintába került személyek között azonos arányban képviseltették magukat a férfiak és a nők (50-50%), életkorukat tekintve 18 és 49 év közötti válaszadókról beszélhetünk, melyből három korcsoportot alkottunk: 18-29 évesek (34,1%), 30-39 évesek (35,4%), valamint 40-49 évesek (30,6%). A kutatásban részt vettek 41,8%-a alapfokú, 37,4%-a középfokú, 20,8%-a pedig felsőfokú végzettséggel rendelkezett. A gyermekesek és a gyermektelenek aránya 50-50% körül alakult, s a gyermekes válaszadók közel 30%-a volt három- vagy többgyermekes szülő.

Családi állapotot tekintve elmondható, hogy a minta nagy részét az egyedülállók, az élettársi kapcsolatban élők és a házasok alkották. Az elváltak aránya 2-3% körül alakult, míg az özvegyeké 0,2% maradt. Míg 2019-ben több házias válaszadó volt a mintában (40,3% vs. 35,4%), addig 2020-ban az egyedülállók (31,5% vs. 30,2%) és az élettársi kapcsolatban élők (31,3% vs. 27,2%) domináltak. A településtípusokat nézve jól látszik, hogy mindkét alkalommal hasonló volt a különböző településeken élők aránya. A fővárosból származott a válaszadók 17-20%-a, megyeszékhelyekről

20-21%-a, egyéb városokból 31-32%-a, míg községekben és falvakból a további 27-30%.

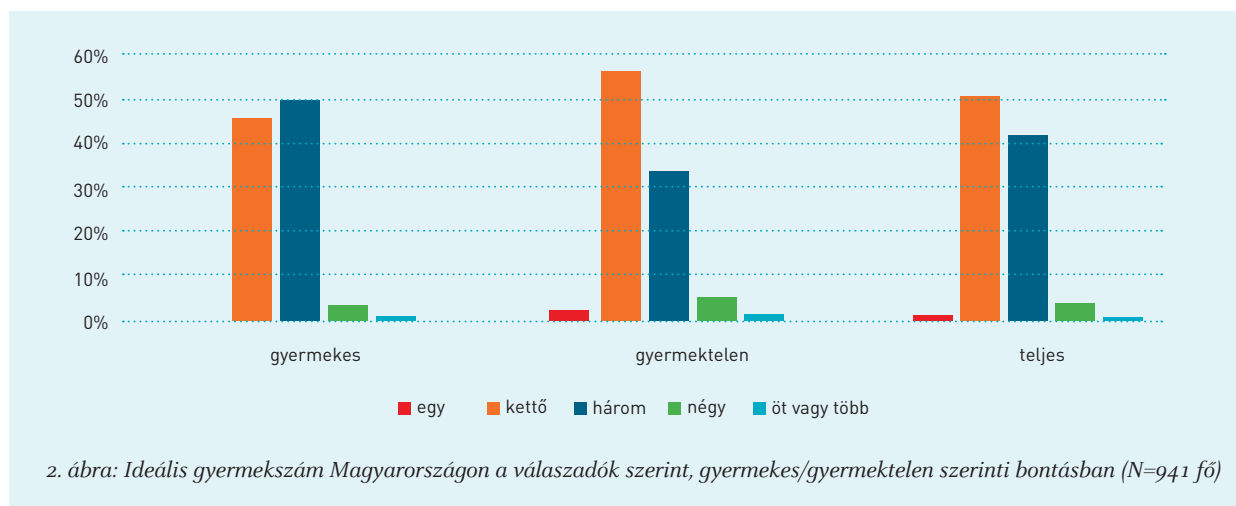
Ideális gyermekszám Magyarországon

A népesség alakulásának fontos tényezője, mit tartanak az emberek ideális gyermekszámnak és ez mennyiben tér el a megszületett gyermekek számától (v.ö. Kamarás 2002: 393, S. Molnár 1983). 2020-ban a válaszadók 51%-a szerint két gyermek lenne az ideális egy családban, 41,7% pedig úgy gondolja, három gyermek. További 4,6% szerint négy gyermek lenne az ideális, mindössze 1,5% azok aránya, akik szerint mindössze egy. A 2019-es adatok némi eltérést mutattak – az előző évben a válaszadók fele (51,1%) három gyermeket tartott ideálisnak Magyarországon, 41,8% volt azok aránya, akik a kétgyermekes családmódellet preferálták. A négy gyermeket ideálisnak mondók aránya 0,9%-kal emelkedett 2020-ra, és csökkent az egy gyermeket ideálisnak tartók száma. Összességében a válaszadók túlnyomó többsége testvérekben gondolkodik az ideális gyerekszám kapcsán, és két- vagy több gyermeket tart ideálisnak (v. ö. Spéder 2014).

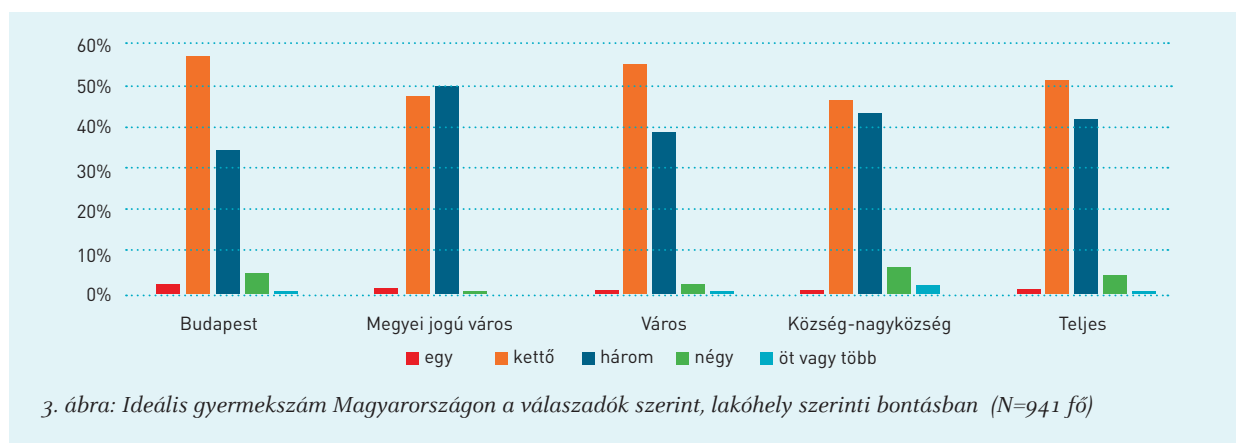
Megvizsgáltuk a kérdést aszerint is, hogy a válaszadónak van-e vagy nincs gyermekük. Az eredmények azt mutatták, hogy a gyermekes szülők esetében jóval nagyobb azok aránya, akik szerint három gyermek lenne ideális családonként, hiszen

49,3%-uk vélekedett így. A gyermektelenek körében ez az arány 34,2% volt. Közöttük jelentősen többen voltak azok, akik a két gyermek vállalását tartják ideálisnak (56,2%, míg ez az arány a gyermekesek körében 45,7%).

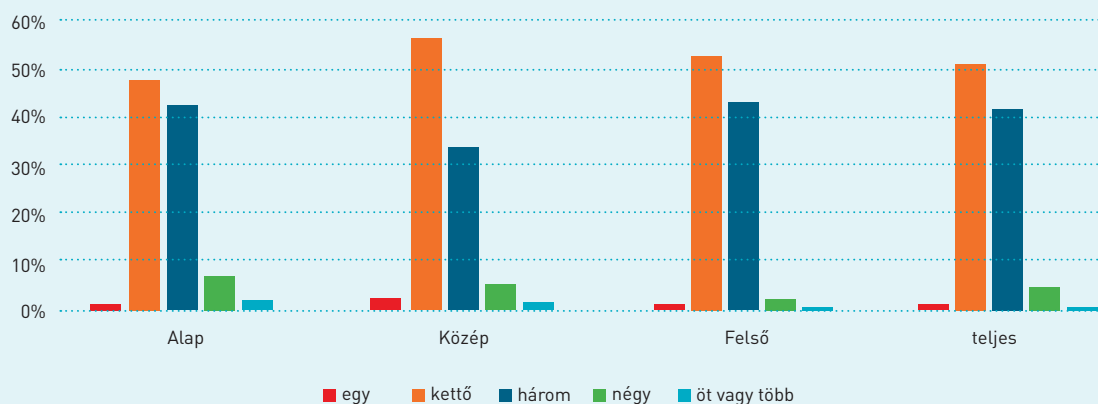
Az eredmények továbbá azt is jól szemléltették, hogy minél több gyermeke van valakinek, annál nagyobbak ítélik meg az ideális gyermekszámot. Míg az egy- és kétgyermekes válaszadók körében az ideálisnak vélt gyermekszám a kettő (52-54% gondolja így), addig a háromgyermekesek körében a három (64,4%), de jelentősen ugrik a négy- vagy több gyermekesek körében a négy gyermek, mint ideális gyermekszám, hiszen esetükben 33,3% gondolja így. A hipotézisünk, miszerint minél több gyermeke van valakinek, annál nagyobb az általa ideálisnak vélt gyermekszám is, beigazolódott. Lakóhely szerinti bontás tekintetében azt tapasztaltuk, hogy a Budapesten élő válaszadók többsége szerint (56,7%) két gyermek az ideális, a megyeszékhelyeken élőknel azonban már jelentősen változ-

nak az arányok. Itt három gyermek meglétét tartják ideálisnak a legtöbben (49,7%), ezt követi a kétgyermekes családmodell 47,2%-kal. A városokban élők 54,8%-a szerint két gyermek, további 39% szerint pedig a három gyermek az ideális. A községekben élőknel az figyelhető meg, hogy habár a legtöbben itt is a kétgyermekes családmodellt támogatják (46,3%), azonban csak 3%-kal marad le a három gyermeket ideálisnak tartók csoportja (43,1%), és közel 9%-ot tesz ki azok aránya, akik szerint négy- vagy öt gyermek lenne a megfelelő egy családban ma Magyarországon. Összességében tehát a kisebb településeken magasabbnak mutatkozott az ideálisnak vélt gyermekszám, mint a városiak esetében.

Az iskolai végzettség és az ideálisnak vélt gyermekszám összefüggésében azt az eredményt kaptuk, hogy – bár az alapfokú végzettséggel rendelkezők esetében kettő az ideális gyermekszám (47,4%) –, közel 10%-ot tesz ki azok aránya, akik szerint négy vagy több gyermek lenne ideális egy családban (9,5%). A három gyermeket preferálók aránya az alapfokú végzettségűek körében 34,8%. A középfokú végzettséggel rendelkezők körében

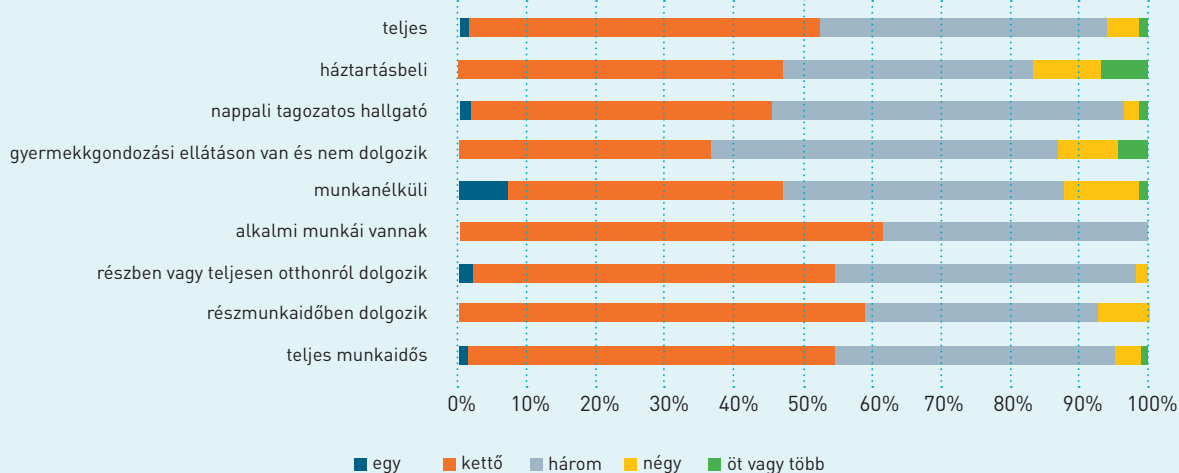
szintén a két gyermeket mondták ideális gyermekszámnak a legtöbben 53,9%-kal, és 40,2% volt azok aránya, akik szerint a három gyermek lenne megfelelő egy családban. A felsőfokú végzettségűek körében vannak a legnagyobb arányban, akik a háromgyermekes családokat vélik ideálisnak (43,2%), ám ebben a csoportban is a legtöbben a kétgyermekes családmódellet tartják követendőnek (52,6%).

4. ábra: Ideális gyermekszám Magyarországon a válaszadók szerint, iskolai végzettség szerinti bontásban (N=940 fő)

Gazdasági aktivitás szerinti bontásban vizsgálva a kérdést jól kirajzolódott, hogy az egy gyermeket ideálisnak tartók legnagyobb arányban a munkanélküliek körében vannak (7,4%), a kétgyermeket ideálisnak tartók aránya az alkalmi munkából élők (61,5%) és a részmunkaidőben dolgozók (59%) között az átlagnál nagyobb. Akik szerint

három lenne az ideális gyermekszám ma Magyarországon, azok jellemzően többen vannak a tanulók (51,6%) és a gyermekgondozási ellátáson lévőek (50,7%) körében. A négy vagy több gyermeket ideálisnak tartók legtöbben a háztartásbéliek köréből kerültek ki (16,7%).

5. ábra: Ideális gyermekszám megítélése Magyarországon a válaszadók szerint, gazdasági aktivitás szerinti bontásban (N=941 fő)

Az aktív, teljes munkaidőben dolgozók között 53,6%-kal a kétgyermekes családmódel a legnépszerűbb, 40,9 százalékuknál pedig a három-

gyermekes nagycsalád. A dolgozóknak mindössze 1%-a gondolkozik úgy, hogy elegendő egy gyermek is.

1. táblázat: Az átlagos ideális gyerekszám

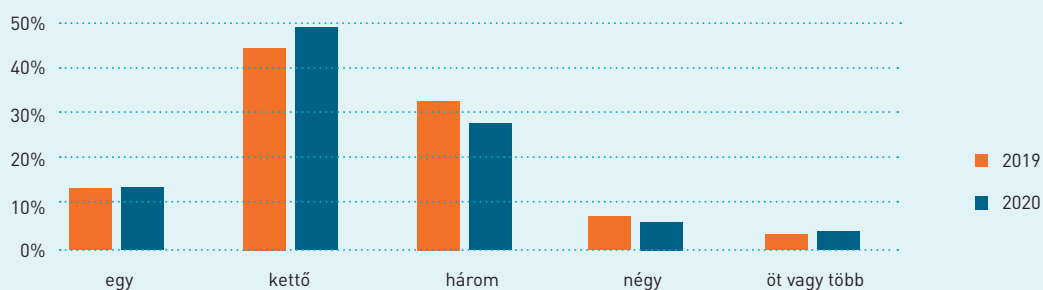
		Tervezett gyerekszám átlaga
Van-e gyermeke	Teljes mintában	2,52
	Gyermeke	2,59
	Gyermehtelen	2,47
Hány gyermeke van	1	2,48
	2	2,46
	3	2,76
	4+	3,20
Lakóhely	Budapest	2,45
	Megyei jogú	2,49
	Város	2,50
	Község	2,62
Iskolai végzettség	Alap	2,62
	Közép	2,46
	Felső	2,47
Gazdasági aktivitás	Teljes munkaidőben dolgozik	2,49
	Részmunkaidőben dolgozik	2,48
	Részben vagy teljesen otthonról dolgozik	2,44
	Alkalmi munkái vannak	2,38
	Munkanélküli	2,59
	Gyermekgondozási ellátáson van és nem dolgozik mellette	2,81
	Nappali tagozatos hallgató	2,58
	Háztartásbeli	2,76

Tervezett gyermekek száma

Az ideálisnak vélt gyermekszám mellett fontosnak véltük megkérdezni azt is, összesen hány gyermeket terveznek életük során a válaszadók, ahogy azt korábbi kutatásokban is vizsgáltuk (ld. Papházi et al. 2019.). Az eredmények szerint a megkérdezettek közel fele (48.9%) két gyermeket szeretne, további 27,4% pedig három gyermeket

tervez élete során. Őket követi az egy gyermeket tervezők táborá 13,8%-kal, és nagyjából 10% azok aránya, akik négy vagy több gyermeket szeretnének. A 2019-es adatok hasonló eredményeket mutattak, ám néhány százalékponti eltéréssel többen voltak a három gyermeket tervezők 2019-ben, mint 2020-ban (5 százalékpontnyi különbségről beszélhetünk).

²Az elemzés során nem számoltunk a csekély arányú válaszmegtagadással.

6. ábra: Tervezett gyermekek száma 2019-ben és 2020-ban (N=922 és 924 fő)²

Az a hipotézis, miszerint az ideálisnak vélt gyermekszám magasabb, mint a tervezett gyermekek száma (ld. Kapitány, Spéder 2018, Pongrácz, S. Molnár 1997), beigazolódni látszik: a tervezett

gyermekek számának átlaga (2,37) valamivel alatta marad az ideálisnak tartott (2,52) gyermek-számnak.

2. táblázat: Az átlagos tervezett gyerekszám

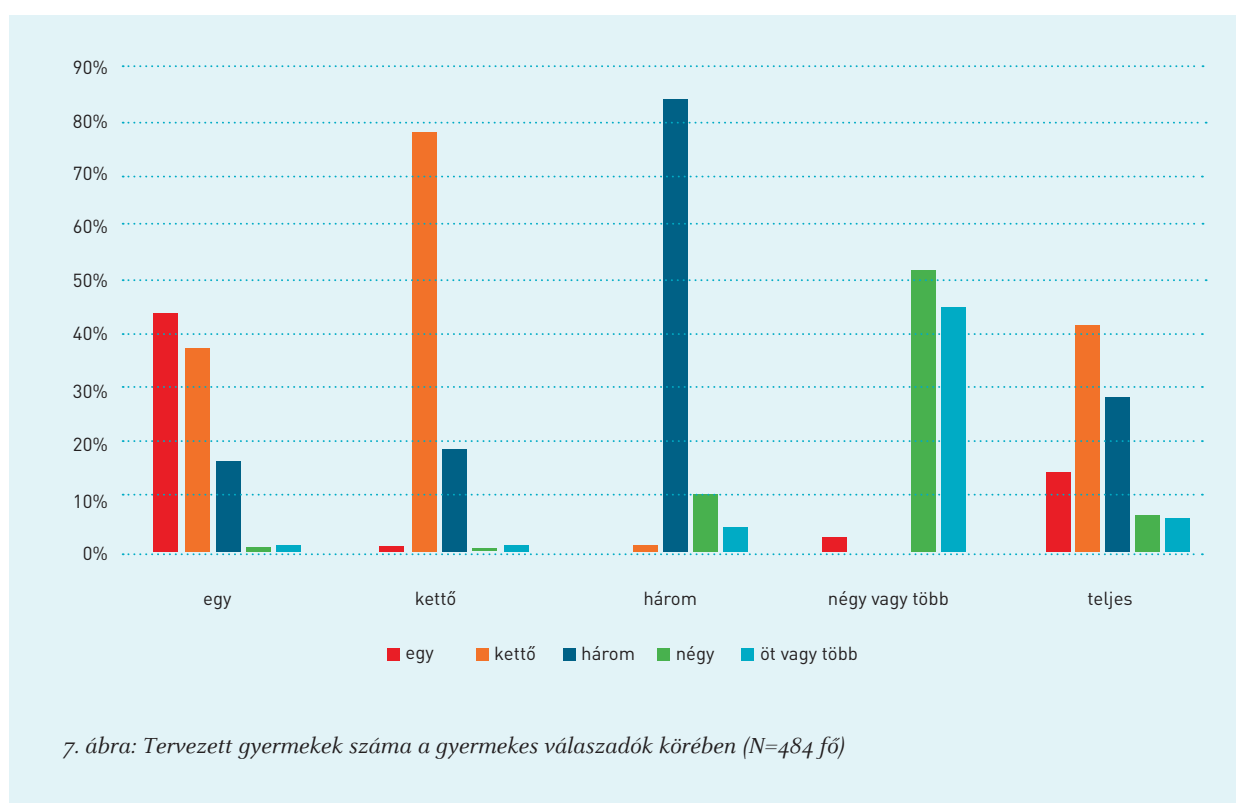
		Tervezett gyerekszám átlaga
Kor	Teljes mintában	2,37
	18-29 év	2,40
	30-39 év	2,44
	40-49 év	2,26
Van-e gyermeke	Gyermeke	2,46
	Gyermektelen	2,28
Hány gyermeke van	1	1,78
	2	2,23
	3	3,18
	4+	4,39
Iskolai végzettség	Alap	2,48
	Közép	2,27
	Felső	2,35
Gazdasági aktivitás	Teljes munkaidőben dolgozik	2,29
	Részmunkaidőben dolgozik	2,32
	Részben vagy teljesen otthonról dolgozik	2,37
	Alkalmi munkái vannak	2,25
	Munkanélküli	2,37
	Gyermekgondozási ellátáson van és nem dolgozik mellette	2,94
	Nappali tagozatos hallgató	2,59
	Háztartásbeli	2,50
	Háztartásbeli	2,76

A tervezett gyermekszám az átlagos 2,37-es értéknél is magasabb a 40 év alattiaknál, a már gyermekesek körében, a nagycsaládosokál, az alapfokú végzettségűeknél és az inaktívak esetében, azaz a tanulóknaál, a gyermekgondozási ellátásban részesülőknél és a háztartásbelieknél.

Amennyiben aszerint vizsgáljuk meg a kérdést, hogy a válaszadóknak van-e gyermekük vagy nincs, azt láthatjuk, hogy a gyermektelenek 55,5%-a egy gyermeket tervez, a gyermekes válaszadóknál ez az arány 42,8%. A három gyermeket tervezők aránya a gyermekteleneknél 25,9%, míg a gyermekes válaszadók esetében 28,7%. Nagyobb eltérés a négy- vagy több gyermek esetében mutat-

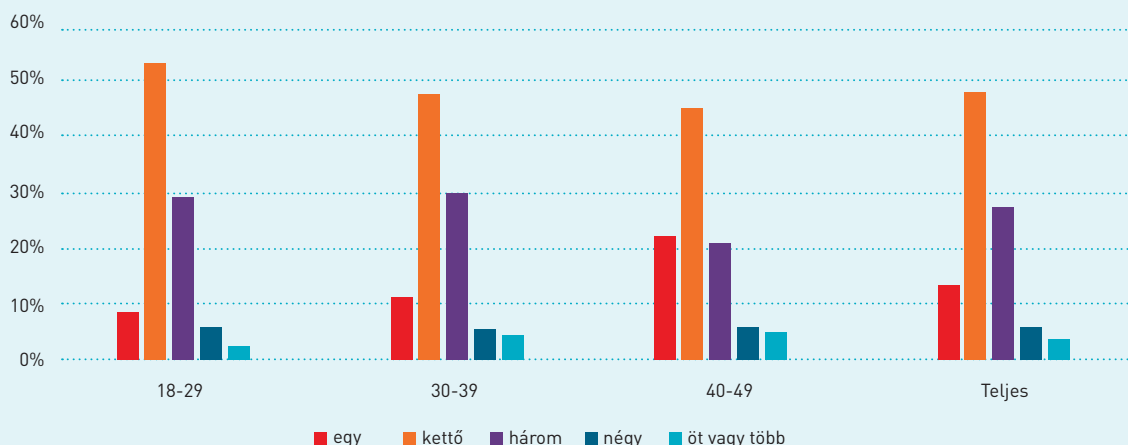
kozik, hiszen a gyermekesek 13%-a tervez négy- vagy több gyermeket élete során, míg a gyermekteleneknél csak 6,3% ez az arány.

Az egygyermekesek körében 37,4% két gyermeket, további 17,2% pedig három gyermeket szeretne. A kétgyermekesek 18,5%-a tervez harmadik gyermeket, 78,3%-uk pedig két gyermeket tervezett, többet nem. A háromgyermekesek körében 14% gondolkodik további gyermek/gyermeken, 83,9% viszont már nem tervez többet. A négy- vagy többgyermekesek körében 45,5% tervez összesen öt, vagy ötnél több gyermeket élete során, ám ezekben az adatokban azok is benne vannak, akiknek már jelenleg is négynél több gyermekük van.

Korkategóriák szerinti bontás esetén az figyelhető meg, hogy az életük során egy gyermeket tervezők legnagyobb arányban a többnyire már befejezett termékenységű 40-49 évesek körében vannak (22,6%). Azok, akik két gyermeket szeretnének életük során, legtöbbször a 18-29 év közöttiek táborából kerültek ki (53,1%), őket követik a

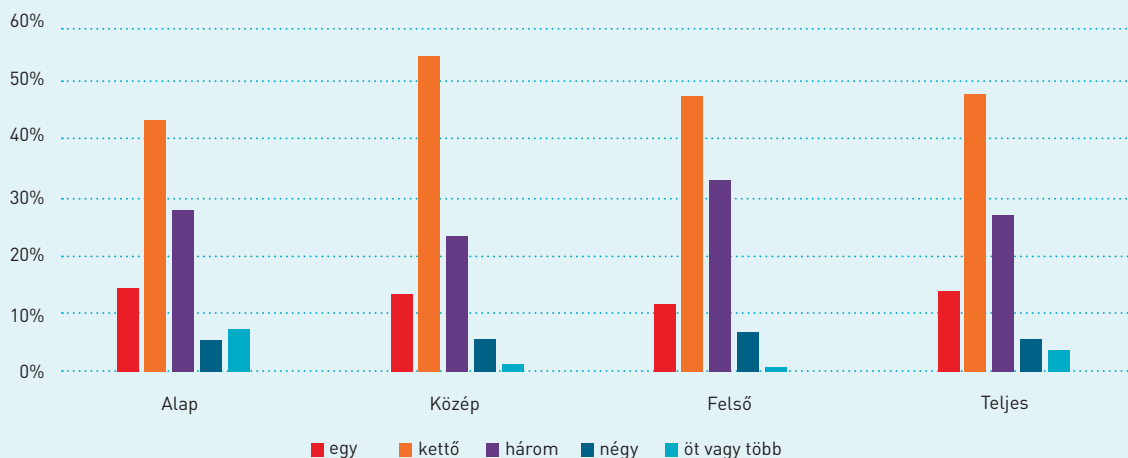
30-39 évesek 47,9%-kal, majd a 40-49 évesek 45,2%-kal. A három gyermeket tervezők aránya a 30-39 év közöttiekénél a legmagasabb 30,3%-kal, s csak egy hajszállal maradnak le a 18-29 évesek (29,3%). Négy- vagy több gyermeket a 40-49 és a 30-39 év közöttiek csoportjában terveznek a legtöbbször, arányuk 10% körül mozog.

8. ábra: Tervezett gyermekek száma korkategóriák szerinti bontásban (N=924 fő)

A tervezett gyermekszám és az iskolai végzettség összefüggését vizsgálva elmondható, hogy a négy- vagy több gyermeket tervezők legtöbbször alapfokú végzettséggel rendelkeznek (13,6%), ugyanakkor ebben a csoportban a legmagasabb azok aránya is, akik csak egy gyermeket terveznek életük során (14,9%). A két gyermeket tervezők a középfokú

végzettségűek közül kerültek ki a legnagyobb arányban (55%). Ez az arány a felsőfokú végzettséggel rendelkezők esetében 47,7%. A három gyermeket tervezőknél a felsőfokú végzettségűek voltak a legtöbben, arányuk 33,3%, s 5%-kal lemaradva követik őket az alapfokú végzettségűek.

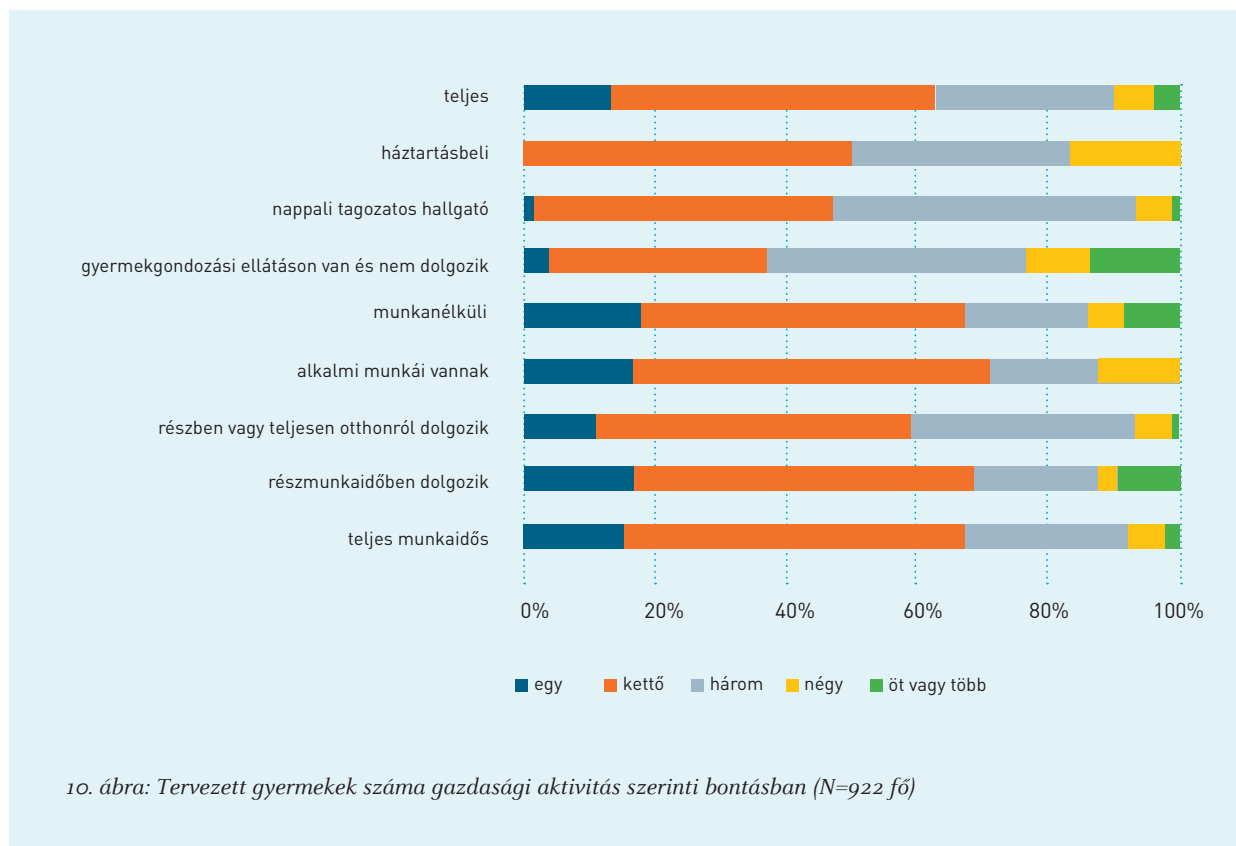
9. ábra: Tervezett gyermekek száma iskolai végzettség szerinti bontásban (N=924 fő)

A kutatás során arra is kíváncsiak voltunk, vajon milyen összefüggés mutatható ki a tervezett gyermekek száma és a gazdasági aktivitás között. Legtöbbször két vagy három gyermeket szeretnének összesen életük során. Az eredmények szerint az egy gyermeket tervezők többségében

részmunkaidőben dolgozó személyek (20,2%), munkanélküliek (17,8%) és az alkalmi munkából élők (16,7%). A két gyermeket preferálók közül legtöbbször a teljes munkaidőben dolgozók körében voltak (54,2%). Meglepőnek tűnhet, hogy a nappali tagozatos hallgatók körében voltak a legnagyobb

arányban azok, akik három gyermeket terveznek életük során (45,9%), őket pedig a háztartásbeliek követték 40%-kal. Négy, vagy annál több gyerme-

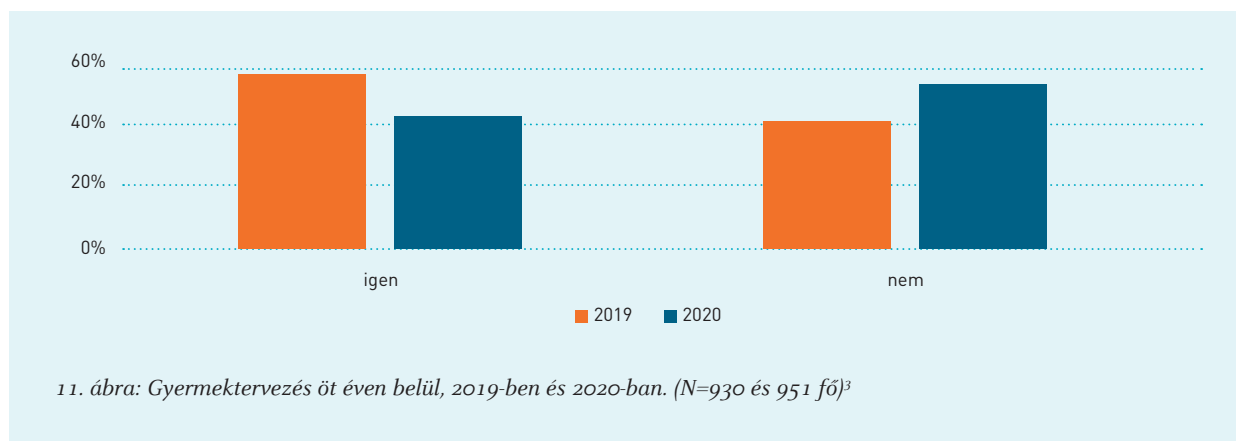
ket a legnagyobb arányban a gyermekgondozási ellátáson lévők szeretnék, arányuk 23,1%.

Gyermektervezés a közeljövőben

2020-ban a megkérdezettek 43,8%-a tervezi, hogy az elkövetkező öt évben gyermeket vállal, 56,2% pedig hogy nem. A 2019-es adatfelvétel során azonban ez épp fordítva alakult: 58,3% nyilatkoz-

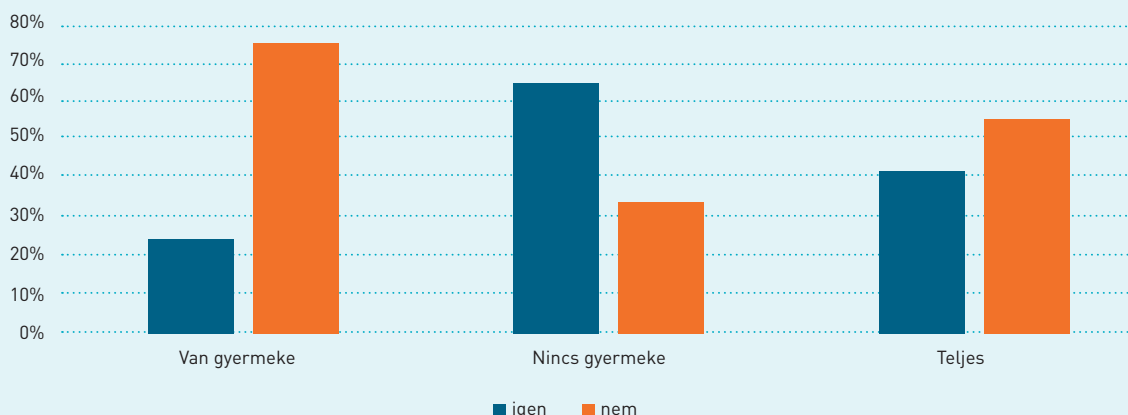
ott pozitívan a gyermektervezéssel kapcsolatban, 41,7% pedig nem tervezett gyermeket vállalni. Ez feltehetően összefügghet a koronavírus-járvány megjelenésével, ami óvatosabb válaszadásra sarkallta a megkérdezetteket.

³Az elemzés során nem számoltunk a csekély arányú válaszmegtagadással.

Nemek szerinti bontásban azt láthatjuk, hogy bár mindkét nem esetében többen vannak, akik már vagy még nem terveznek gyermeket az elkövetkező öt évben, mégis a férfiak esetében 8,2%-kal többen vannak azok, akik szeretnék gyermeket a közeljövőben. A férfiak tehát nagyobb arányban (48 %) tervezik saját gyermek vállalását a következő öt évben, mint a nők (39,8%).

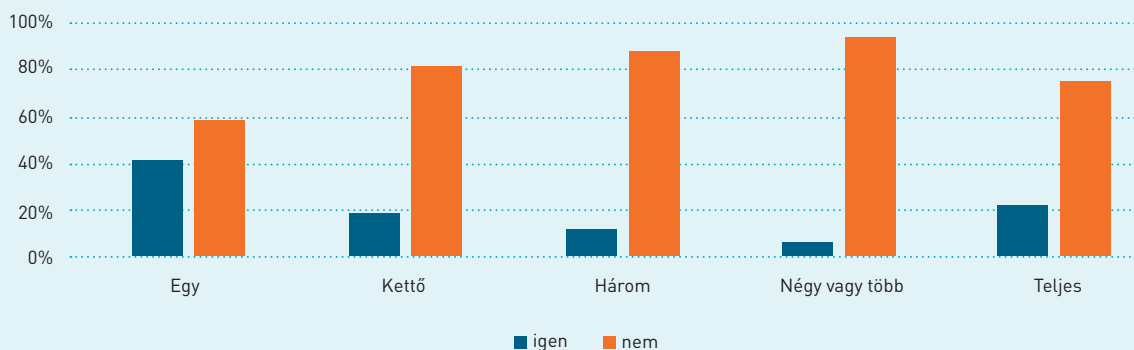
Amennyiben a gyermekes és gyermektelen megkérdezettek válaszait szeretnénk vizsgálni, az adatok szerint a gyermektelen válaszadók 41,5%-kal nagyobb arányban terveznek gyermeket (65,8% szeretne gyermeket a következő 5 évben), mint a gyermekes válaszadók (24,3% szeretne gyermeket).

12. ábra: Gyermektervezés öt éven belül, gyermekes/gyermektelen szerinti bontásban (N=950 fő)

A gyermekes válaszadók szerinti bontás azt mutatja, hogy minél több gyermeke van valakinek, annál kevésbé tervezi, hogy a következő öt évben még gyermeke fog születni: míg az egygyerme-

kesek 41,7%-a tervezi a kistestvért, a kétgyermekeseknek közel ötöde (19,2%), addig ez az arány három gyermek esetén csak 12,2%, négy vagy több gyermek esetén pedig már csak 6,8%.

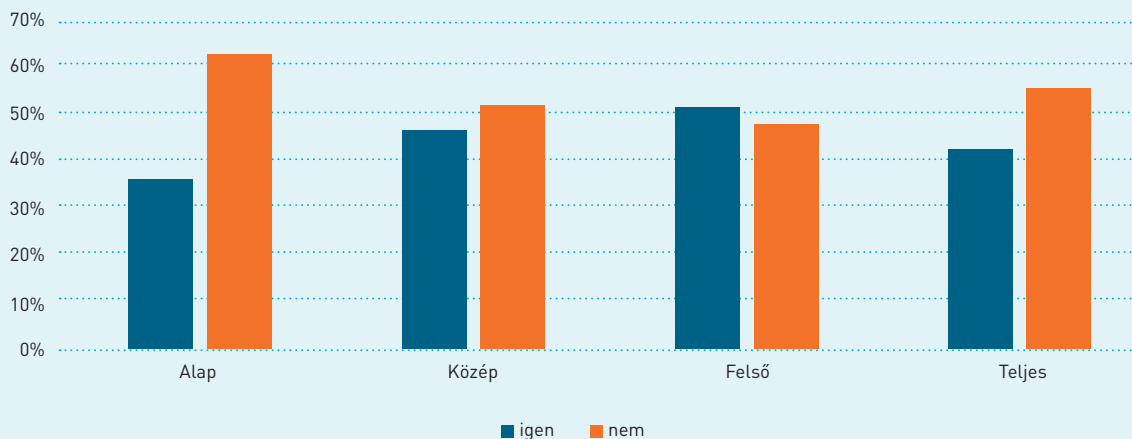
13. ábra: Gyermektervezés öt éven belül, meglévő gyermekek száma szerinti bontásban (N=503 fő)

Az iskolai végzettség szerinti bontás eredményei azt mutatták, hogy minél magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik valaki, annál nagyobb arány-

ban szeretne gyermeket az elkövetkező öt évben. Míg az alapküvé végzettséggel rendelkezők 36,7%-a tervez gyermeket a következő öt évben, addig

a felsőfokú végzettségűeknél ez az arány 51,5%, tehát a felsőfokú végzettséggel rendelkezők több, mint fele gondolkozik gyermekvállalásról a közel-

jövőben. Ez megcáfolja azt a hipotézist, miszerint az iskolai végzettség növekedésével csökken a gyermekvállalási kedv.

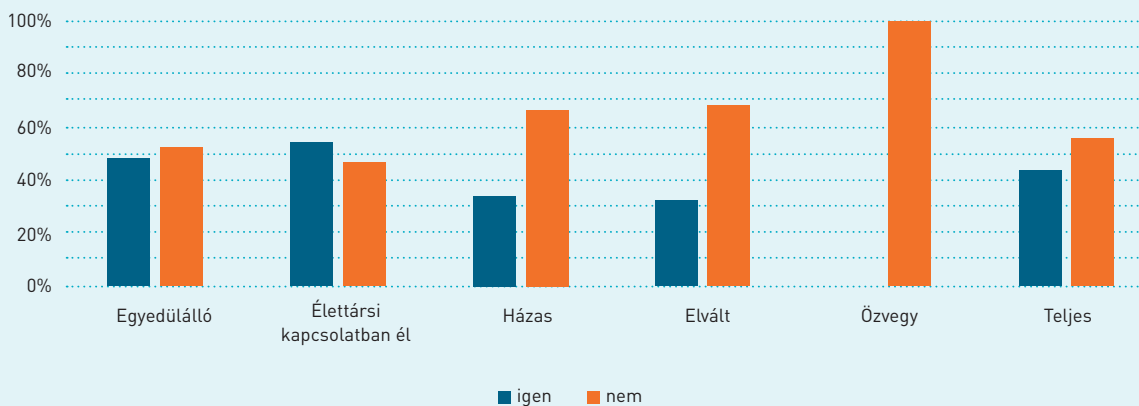

14. ábra: Gyermektervezés öt éven belül, iskolai végzettség szerinti bontásban (N=950 fő)

A vizsgálat során egyértelműnek bizonyult, hogy az életkor előrehaladtával és a meglévő gyermekek magasabb számával párhuzamosan csökken a gyermektervezés valószínűsége. A 18-29 évesek 62,3%-a tervezi, hogy gyermeke fog születni az elkövetkező öt évben. Ez az arány a 30-39 évesek esetében 52%, míg a 40-49 éveseknél 15,6%-ra csökken.

Nem kaptunk meglepő eredményeket akkor sem, amikor a családi állapot függvényében vizsgáltuk

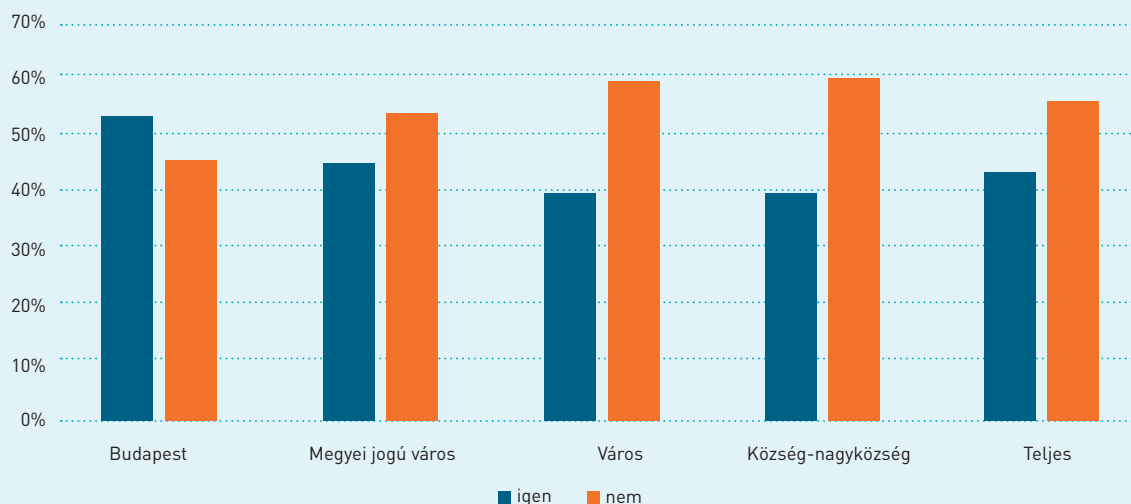
meg a kérdést. Legnagyobb arányban az élettársi kapcsolatban élők szeretnék gyermeket az elkövetkező öt évben (53,6%), őket követik az egyedülállók (48%), majd a házasok (32,8%) és az elváltak (32%). A számok alakulása mögött vélhetően az áll, hogy az élettársi kapcsolatban élők nagyobb részének még nincs gyermeke és házasságot is tervez. Valószínűleg első gyermek vállalása előtt állnak az egyedülállók is, ezért terveznek gyermeket a közeljövőben.

15. ábra: Gyermektervezés öt éven belül, családi állapot szerinti bontásban (N=950 fő)

Településtípus szerint bontva az adatokat az látható, hogy Budapesten terveznek legnagyobb arányban gyermeket vállalni a következő öt évben, és a településmérettel párhuzamosan csökken azoknak a válaszadóknak az aránya, akik gyerme-

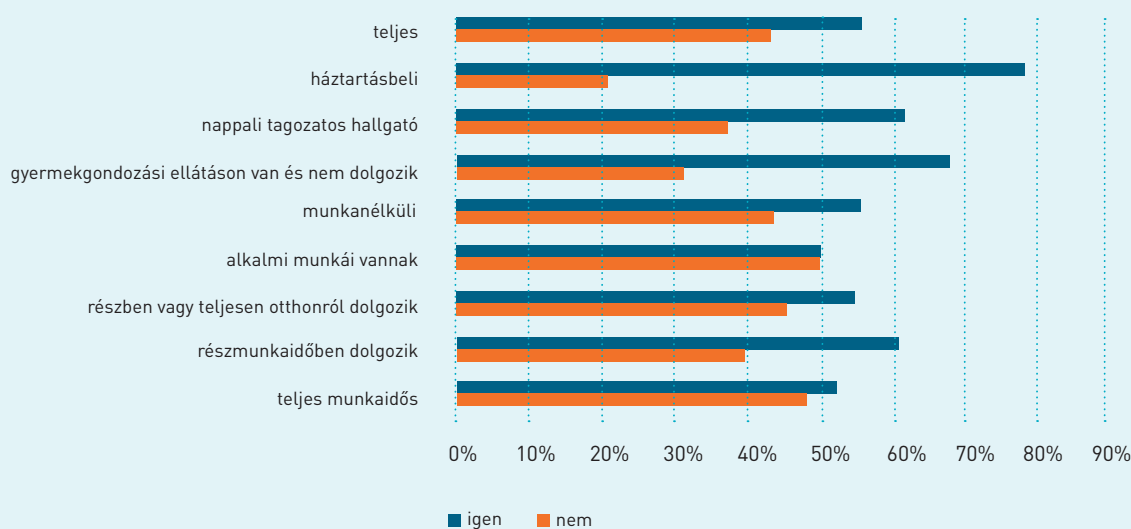
ket vállalnának a közeljövőben. Míg Budapesten a megkérdezettek 53,8%-a tervezi, hogy a következő öt éven belül szülővé válik, addig a városokban és falvakban ez az arány 40,1%.

16. ábra: Gyermektervezés öt éven belül, településtípus szerinti bontásban (N=951 fő)

Az adatok szerint legnagyobb arányban azok szeretnék gyermeket a következő öt évben, akik dolgoznak (a teljes munkaidőben dolgozók 48,1%-a, az alkalmi munkából élők 50%-a). Akik

legkevésbé tervezik a vélhetően újabb gyermek-áldást a közeljövőben, azok a háztartásbeliek (21,2%), valamint azok, akik gyermekgondozási ellátáson vannak (31,5%).

17. ábra: Gyermektervezés öt éven belül, gazdasági aktivitás szerinti bontásban (N=951 fő)

Összefoglalás

2020-ban a gyermekvállalási korban lévő magyarok az ideális gyermekszámot átlagosan 2,52-es, a tervezett gyermekszámot pedig átlagosan 2,37-es értékben határozták meg, azaz mind az ideálisnak gondolt, mind a tervezett gyermekszám meghaladja a népesség reprodukciójához szükséges 2,1-es szintet.

Kutatásunk szerint az ideális gyermekszám a válaszadók fele szerint két gyermek, további 41,7% úgy gondolja, hogy a három az ideális gyermekszám egy családban. Az adatok szerint minél több gyermeke van valakinek, annál nagyobbban ítéli meg az ideális gyermekszámot. Jellemzően a kisebb településeken több gyermeket tartanak ideálisnak, míg a településméret növekedésével csökken

az ideálisnak tartott gyermekszám, Budapesten kaptuk a legalacsonyabb értéket.

A megkérdezettek 49%-a élete során összesen két gyermeket tervez, további 37% pedig három vagy több gyermeket. A mindössze egy gyermeket tervezők aránya igen alacsony, 13%.

A gyermekvállalási korban lévő 18 és 49 év közötti férfiak fele, a nők 40%-a szeretne gyermeket az elkövetkező öt évben. Az életkor előrehaladtával és a meglévő gyermekek számának növekedésével párhuzamosan csökken a gyermektervezés valószínűsége, ugyanakkor megfigyelhető, hogy minél magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik valaki, annál nagyobb arányban tervez gyermeket a következő öt évben.

Felhasznált irodalom

Dr. Acsádi György, Dr. Klinger András, Dr. Szabady Egon (1970): *Családtervezés Magyarországon. Az 1966. évi termékenységi és családtervezési vizsgálat* (TCS) fontosabb adatai. A Központi Statisztikai Hivatal Népeségtudományi Kutató Intézetének és a Magyar Tudományos Akadémia Demográfiai Bizottságának közleményei, 27. Budapest: Központi Statisztikai Hivatal, Népeségtudományi Kutató Intézet.

Cseh-Szombathy László (1979): *Családszociológiai problémák és módszerek*. Budapest: Gondolat Kiadó.

Kamarás Ferenc (1996): *Európai termékenységi és családvizsgálat Magyarországon. Az 1993. évi keresztmetszeti vizsgálat főbb eredményei*. KSH, Budapest.

Kamarás Ferenc (2002): *Családtervek és gyermekszám preferenciák az „Életünk Fordulópontjai” c. vizsgálat tükrében*. Demográfia 4. sz. 379-405. p.

Kapitány Balázs (2002): *Gyermekevállalási kedv Magyarországon*. In: Pongrácz Tiborné – Spéder Zsolt (szerk.) *Népesség – értékek – Vélemények*. Központi Statisztikai Hivatal Népeségtudományi Kutató Intézetének kutatási jelentései, 73. KSH Népeségtudományi Kutatóintézet, Budapest, 3. 23-34. p.

Kapitány Balázs, Spéder Zsolt (2018): *Gyermekevállalás*. In: Monostori Judit – Őri Péter – Spéder Zsolt (szerk.): *Demográfiai Portré 2018. Jelentés a magyar népesség helyzetéről*. KSH Népeségtudományi Kutatóintézet.

Kopp Mária, Skrabski Árpád (2003): *A gyermekevállalás pszichológiai és szociális háttértényezői a magyar népesség körében*. Demográfia 4. sz. 383-395. p.

Papházi Tibor, Béres Orsolya, Baráté Edina, Trieb Mariann, Székely András (2019): *Párkapcsolatok és gyermekevállalás a külhoni magyar családok körében – egy reprezentatív kutatás eredményei*. Kisebbségi Szemle 3. sz. 7-36. p.

Pongrácz Tiborné, S. Molnár Edit (1997): *A gyermekevállalási magatartás alakulása*. In: Lévai Katalin, Tóth István György (szerk.): *Szerepváltozások. Jelentés a nők és férfiak helyzetéről*. TÁRKI és a Munkaügyi Minisztérium Egyenlő Esélyek Titkársága, 86-103. p.

S. Molnár Edit (1983): *A család ideálisnak tartott létszáma és összetétele – a népesedéspropaganda lehetőségei*. In: Kulcsár Kálmán (szerk.): *A népesedés és a népesedéspolitika*. Kossuth Könyvkiadó, 144-164.

Spéder Zsolt (2014): *Gyermekszám(szenáriók) – Az új családmódel kontúrjai*. In: Spéder Zsolt (szerk.): *A család vonzásában. Tanulmányok Pongrácz Tiborné tiszteletére*. Budapest: KSH Népeségtudományi Kutatóintézet, 105-128. p.

Spéder Zsolt, Kapitány Balázs (2007): *Gyermekek: vágyak és tények. Dinamikus termékenységi elemzések*. Életünk fordulópontjai, Műhelytanulmányok 6. KSH Népeségtudományi Kutatóintézet, Budapest.